

РЕШЕНИЕ

№ 6786

гр. С., 15.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 36 СЪСТАВ, в публично заседание на десети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: СИМОНА В. НАВУЩАНОВА

при участието на секретаря КРАСИМИРА М. ИНКОВА
като разгледа докладваното от СИМОНА В. НАВУЩАНОВА Гражданско дело № 20231110157451 по описа за 2023 година

Производството е образувано по предявени от И. К. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ул. „К.Ка“ № 20, срещу „В. бг“ ЕООД, ЕИК ... със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „Д. Х.“ № .. представлявано от З. Р. установителни искове за прогласяване нищожността на клаузата от Договор за паричен заем № ... /27.01.2022 г., предвиждаща заплащането на такса са бързо разглеждане на искането за заем, като противоречаща на закона, евентуално на добрите нрави и евентуално поради това, че е неправоплавна клауза, както и осъдителен иск за осъждане на ответника да заплати сумата от 17,96 лв., недължимо платена по нищожна клауза от Договор за паричен заем № ... /27.01.2022 г., предвиждаща заплащането на такса са бързо разглеждане на искането за заем, ведно със законната лихва от датата на подаване на исквата молба – 19.10.2023 г. до окончателното плащане.

Ищецът И. К. Д. извежда съдебно предявените субективни права при твърдения, че с ответника са сключили Договор за паричен заем № ... /27.01.2022 г., по силата на който са му предоставени в собственост заемни средства в размер на 110 лв., които следва да бъдат върнати в срок до 24.05.2021 г., при уговорен лихвения процент 39,82 % и ГПР 48,8 %. В договора било предвидено, че заемателят се задължава да заплати такса за бързо разглеждане в размер на 17,96 лв. Поддържа, че е погасил сумите по заема в уговорения срок.

Поддържа, че договорът за заем е нищожен, тъй като информацията за ГПР е неточно посочена, доколкото при изчисляване на размера не е включена дължимата такса да бързо разглеждане, което своя страна може да се приравни на липса на посочен в договора ГПР. Счита също така, че клаузата в договора за заем, с която заемателят се задължава да заплати такса за бързо разглеждане е нищожна поради противоречието и с чл. 10а, ал. 2 ГПК, тъй като разглеждането на искането за кредит представлява дейност по усвояване и управление на кредита, а не е допълнителна услуга по смисъла на чл. 10а, ал. 1 ЗПК. При условия на евентуалност твърди, че посочената клауза противоречи на добрите нрави, и евентуално е неправоплавна клауза. Поради изложеното моли съдът да прогласи нищожността на клаузата, с която е уговорена такса за бързо разглеждане, като предявява и иск за връщане на платената сума по нищожната клауза в размер на 17,96 лв.

В срока за отговор на исковата молба по чл. 131 от ГПК ответникът признава, че между страните е сключен на 27.01.2022 г. Договор за заем № ... /27.01.2022 г., по силата на който на ответника е отпусната сума в размер на 110 лева. Заявява, че сумите по заема са изцяло заплатени, вкл. и таксата за незадължителната услуга за бързо разглеждане в размер от 17,96 лева. Твърди, че клаузата е действителна и изразява просторни доводи в този смисъл. Поддържа, че предявените искове почиват на предположения. Поради изложеното моли предявените искове да бъдат отхвърлени.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Предявени са обективно съединени установителни искове при условията на евентуалност с правно основание чл.26, ал. 1, пр.1 и 3 ЗЗД и чл. 146, ал. 1, вр. чл. 143 ЗЗП и обективно съединен осъдителен искове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД.

В доказателствена тежест на ищеца по исковете с правно основание чл.26, ал. 1, пр.1 и 3 ЗЗД и чл. 146, ал. 1, вр. чл. 143 ЗЗП е докаже, че между страните е сключен Договор за заем № ... /27.01.2022 г. с посоченото съдържание, чиято клауза, според която заемателят се задължава да плати такса за бързо разглеждане, противоречи на закона и добрите нрави, както и твърденията си за нищожност на договора за заем. В тежест на ответника е да докаже, че клауза, според която заемателят се задължава да плати такса за бързо разглеждане, предвидена в Договор за заем № ... /27.01.2022 г. е индивидуално уговорена, както и че е равноправна.

По исковете с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД в негова тежест е докаже, че е заплатил претендираните суми на основание оспорените клаузи от договора за паричен заем. В доказателствена тежест на ответника е да установи, че е налице основание за получаването на сумата.

С доклада по делото са отделени за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните факти и обстоятелства включени в предмета на спорното право: че между страните е сключен договор за заем № ... /27.01.2022 г.; задълженията на ищеца по договора са изцяло погасени, вкл. и такса експресно разглеждане в размер на 17,96 лева. С оглед изложеното, съдът приема, че налице валидно възникнало между страните облигационно правоотношение по Договор за заем № № ... /27.01.2022 г., като сумите дължими по него са изцяло заплатени от ищеца.

Сключеният между ищеца и ответното дружество договор е потребителски, поради което намира своята правна регламентация в Закона за потребителския кредит (ЗПК), като според легалната дефиниция, дадена в разпоредбата на чл. 9 ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. Условие за неговата действителност е писмената форма – чл. 10, ал. 1 ЗПК.

Настоящият състав намира, че клаузата за заплащане на възнаграждение за

експресно разглеждане е нищожна. Съгласно разпоредбата на чл. 10а ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит. Таксата за експресно разглеждане на заявлението за сключване на договор не попада в приложното поле на чл. 10а ЗПК, тъй като е свързана с действия по усвояването /предоставянето/ на кредита (така и Решение № 2164 от 02.05.2023 г. по в. гр. д. № 5692 / 2022 г. на Софийски градски съд; Решение № 4852 от 20.09.2023 г. по в. гр. д. № 10667 / 2022 г. на Софийски градски съд).

Отделно от това, от съдържанието на договора се установява, че посоченият по ГПР е 48,8%, но в същия не е включена таксата за експресно разглеждане, а с включване на последната ГПР ще възлиза над 50 %, от което следва, че целият договор е недействителен на основание чл.22 ЗПК вр. чл.11, ал.1, т.10 ЗПК, а оттук на основание чл.23 ЗПК се дължи само чистата стойност на кредита, т.е. само главницата (в който смисъл са Решение № 3868 от 13.07.2023 г. по в. гр. д. № 62 / 2023 г. на Софийски градски съд; Решение № 2764 от 31.05.2023 г. по в. гр. д. № 5265 / 2022 г. на Софийски градски съд).

Таксата за експресно разглеждане, ако се приеме, че не противоречи на чл.10а, ал.2 ЗПК, то следва да се разгледа като разход по кредита, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите - ГПР, който на основание чл. 19, ал. 4 ЗПК не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва, в противен случай и на основание чл. 19, ал. 5 ЗПК тези клаузи са нищожни. Дефиницията на понятието "общ разход по кредита за потребителя" се съдържа в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, съгласно който това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия, като общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси. С нарушаване на изискването по чл.19 ЗПК за оповестяване на всички разходи по кредита е в противоречие с императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Последица от това нарушение е недействителност на договора, съгласно нормата на чл. 22 ЗПК. С оглед на това и на основание чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита (определение № 50685 от 30. 09. 2022 г. по гр. д. № 578/2022 г. на ВКС, ГК, III ГО, постановено по реда на чл. 288 ГПК). Съгласно формираната непротиворечива съдебна практика при недействителност на договора за потребителски кредит, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. (решение № 50259 от 12. 01. 2023 г. по гр. д. № 3620/2021 г. на ВКС, ГК, III ГО; решение № 50174 от 26. 10. 2022 г. по гр. д. № 3855/2021 г. на ВКС, ГК, IV ГО).

По обусловения иск с правно основание чл.55, ал.1, пр.1 ЗЗД в доказателствена тежест на ищеца е разпределено да докаже пълно и главно по делото, че между страните има сключен договор за потребителски кредит, по който са изплатени задълженията в полза на ответника, в който случай ответникът следва да докаже, че получената сума е на валидни договорни клаузи. С оглед приетото по-горе съдът

приема, че е налице недействителност на клаузата от договора за експресно разглеждане, като с оглед отделеното за безспорно обстоятелство, че ответникът е заплатил за тази такса сумата от 17,96 лева, то обусловеният иск за сумата от 17,96 лв. се явява изцяло основателен.

По разноските:

При този изход от спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, в полза на ищеца възниква право на разноски. Същият е заплатил държавна такса в размер на 100 лева.

Претендира се и адвокатско възнаграждение в хипотезата на чл. 38, ал. 2, т. 1 ЗАдв. в размер на общо 960 лв. съгласно договор за правна защита и съдействие. Своевременно релевираното от процесуалния представител на ответника възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК за прекомерност на претендираното от ищеца адвокатско възнаграждение е основателно. Съдът приема, че когато с една искова молба са предявени от един ищец срещу определен ответник в обективно кумулативно съединение оценяеми искове, интересът, върху който следва да се определи минималният размер на адвокатското възнаграждение, е сборът от цената на всички искове – в този смисъл е определение № 29 от 20.01.2020 г. по ч. т. д. № 2982/2019 г. по описа на ВКС, II т. о., поради което минималното адвокатско възнаграждение, изчислено съобразно чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, възлиза на 480 лв. с ДДС. В този смисъл и при съобразяване цената на предявените искове (под 100 лева), свързания им предмет, липсата на фактическа и правна сложност на делото, срочното му разглеждане пред първоинстанционния съд без участие на процесуални представители на страните, настоящият съдебен състав приема, че в полза на Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“ следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 480 лв. Съдът приема, че този вид съдебни производства не следва да се превръщат в източник на генериране на съдебни разноски, надхвърлящи многократно материалния интерес по делата, като следва да се съблюдава разпоредбата на чл. 3 ГПК.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА за установено по предявения от И. К. Д., ЕГН: *****, гр.С., ул. К.Ка срещу В. бг ЕООД, ЕИК: ... гр.С., ул. Д. Х. № .. че клаузата в Договор за паричен заем № ... /27.01.2022 г., предвиждаща заплащане на такса за експресно разглеждане е нищожна на основание чл.26, ал.1, пр. 1 от ЗЗД, вр. чл.10а, ал.2 ЗПК.

ОСЪЖДА на основание чл.55, ал.1, пр.1 ЗЗД В. бг ЕООД, ЕИК: ... гр.С., ул. Д. Х. № .. да заплати на И. К. Д., ЕГН: *****, гр.С., ул. К.Ка сумата **от 17,96 лв.**, представляваща недължимо платена сума по нищожна клауза за такса за експресно разглеждане по Договор за паричен заем № ... /27.01.2022 г., ведно със законната лихва, считано от 20.07.2023г. до изплащане на вземането.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 ГПК В. бг ЕООД, ЕИК: ... гр.С., ул. Д. Х. № .. да заплати на И. К. Д., ЕГН: *****, гр.С., ул. К.Ка разноски по делото в размер на **100 лв.**

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 ГПК вр. чл.38, ал.2 ЗАдв. В. бг ЕООД, ЕИК: ... гр.С., ул. Д. Х. № .. да заплати на еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ: ... ф.д. № 24/2021г. по описа на 24 състав на СГС, разноси по делото в общ размер на **480 лв.**

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред Софийски градски съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____